

ТКАНИННА ТЕРАПІЯ ПРИ ГНІЙНО–НЕКРОТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ У ДІЛЯНЦІ ПАЛЬЦЯ В КОРІВ

Ю. В. Ковальчук, к. вет. наук, доцент

А. С. Ревунець, к. вет. наук, доцент

Г. П. Грищук, к. вет. наук, доцент

Житомирський національний агроєкологічний університет

Вступ. За даними ряду авторів [1, 3], в окремих господарствах ураження у ділянці пальця зустрічаються в 30–87 % корів, що негативно впливає на економічні показники.

Питання лікування при гнійно–некротичних процесах ділянки пальця у корів детально висвітлене у літературі. Однак, велика кількість існуючих методів, як свідчать дані науки і практики, вказує на їх недостатню ефективність в умовах сьогодення [5, 6].

Відокремлені від організму тварини або рослини тканини при дії на них несприятливих факторів, які утруднюють у них обмін речовин, підлягають біохімічній перебудові. При цьому утворюються речовини, що стимулюють біологічні процеси. Ці речовини В. П. Філатов назвав біологічно активними.

Використання тканинних препаратів безпечно для лікування та профілактики хірургічних і акушерсько–гінекологічних захворювань корів в умовах органічного виробництва і продовольчої безпеки. Застосування тканинної терапії з економічної точки зору також вигідніше, зважаючи на її невисоку вартість [2].

Введені в організм тварини, вони стимулюють життєві процеси, обмін речовин, цим самим активізують фізіологічні функції організму й відповідно стійкість його проти патогенних факторів, а також підвищують його регенеративні здатності, що сприяє видужуванню. Тому тканинну терапію у практиці ветеринарної медицини

застосовують як патогенетичний засіб при багатьох заразних і незаразних хворобах [2, 4].

Мета роботи. Визначення ефективності патогенетично обґрунтованих методів лікування корів, хворих на гнійні пододерматити, флегмони, рани і виразки шкіри міжпальцевої щілини із використанням екологічно чистих препаратів.

Об'єкти і методика досліджень. Дослідження виконувались в умовах ТОВ «Агроцвіт–2012» Радомишльського району Житомирської області. У дослідному господарстві перед постановкою на зимово–стійлове утримання нами було проведено хірургічну диспансеризацію корів (всього обстежено 252 тварини).

Для вивчення ефективності патогенетично обґрунтованих методів лікування корів, хворих на гнійно–некротичні процеси у ділянці пальця, нами було виділено 12 хворих тварини, серед яких у 6-ти корів діагностувався гнійний пододерматит, 4-и корови мали рани шкіри міжпальцевої щілини і в 2-х тварин реєструвалися флегмони у ділянці вінчика. Тварин було поділено на дослідну і контрольну групи.

При цьому враховувалася загальний стан тварин, температура тіла, частота пульсу та дихання. Досліджуючи уражену ділянку, звертали увагу на ознаки місцевої запальної реакції: місцеву температуру, болочість, консистенцію, характер гнійного ексудату чи некротизованих тканин; оцінювали характер і ступінь кульгавості.

Хворим тваринам дослідної групи (n=7) після ретельної хірургічної обробки на уражену ділянку накладались марлеві серветки із маззю «Фетоплацентат», виготовленої за методикою Філатова. Для корекції імунобіологічної реактивності організму використовували внутрішньоаортальні ін'єкції 0,5 %-ного розчину новокаїну (0,5 мг/кг). Такі ін'єкції проводили дворазово з інтервалом 2–3 доби.

У другій групі корів з аналогічною патологією (n=5), яка слугувала контролем, використовували вже традиційний метод лікування – складний порошок за прописом М. В. Плахотіна (борна кислота – 4,0; йодоформ – 3,0; міді сульфат–2,0; калію перманганат–1,0 г) на фоні таких само інтрааортальних ін'єкцій 0,5 %-ного розчину новокаїну у тій же дозі. Перев'язки проводились з інтервалом у 2–3 доби як у дослідних, так і у контрольних тварин.

Результати досліджень. Захворювання пальців гнійно–некротичного характеру набувають більшого поширення у господарствах зі стійлово–вигульним утриманням, що пов'язано із додатковою травматизацією дистального відділу кінцівок під час перебування на вигульних майданчиках чи переміщення по скотопрогінних трактах і пасовищах.

Враховуючи дані патогенезу, для лікування гнійно–некротичних процесів у ділянці пальця нами був запропонований метод тканинної

терапії, який передбачає місцеве застосування тканинного препарату та інтраортальне введення новокаїну.

Застосування тканинної терапії у поєднанні із внутрішньоортальними ін'єкціями 0,5 %-ного розчину новокаїну, як свідчать клінічні спостереження, дозволяло дещо скоротити термін лікування. Тварини дослідної групи, хворі на гнійний пододерматит, видужували впродовж $14,07 \pm 0,64$ доби (10–20 діб), тоді як у контрольних корів тривалість лікування складала $22,33 \pm 0,72$ доби (20–25 діб). При флегмонах вінчика видужування наставало на $19,1 \pm 1,22$ добу (15–26 діб) за застосування тканинної терапії і на $25,30 \pm 1,26$ добу (24–27 діб) традиційного лікування. Термін лікування ран і виразок у дослідній групі становив $14,50 \pm 1,70$ діб (11–20 діб), а у контрольній, з використанням пороху за прописом Плахотіна – $19,70 \pm 1,30$ доби (17–21 доба).

Місцеве застосування тканинного препарату прискорювало очищення патологічного осередку від авіталізованих тканин, сприяючи адсорбції і виведенню токсичних продуктів та гнійного ексудату, стимулювало регенеративні процеси, про що свідчать результати планіметричних досліджень, проведених при лікуванні гнійних пододерматитів.

Висновки

1. Гнійно–некротична патологія ділянки пальця становить 4,8 % від загальної кількості обстежених тварин. Гнійні пододерматити (2,4 %), рани і виразки шкіри міжпальцевої щілини (1,6 %) та флегмонах вінчика (0,8 %) складають основну масу серед даної групи захворювань.

2. Лікування корів з гнійно–некротичними процесами у ділянці пальця шляхом місцевого застосування препаратів тканинної терапії після хірургічної обробки та внутрішньоортального введення 0,5 %-ного розчину новокаїну прискорює регенеративні процеси, що дозволяє скоротити термін лікування у середньому на 8 діб при гнійних пододерматитах, на 6 – при флегмонах вінчика і на 5 – при лікуванні ран і виразок шкіри міжпальцевого склепіння.

Список літератури

1. Використання комплексного препарату АСД при ураженнях ділянки пальця у високопродуктивних корів / І. Панько та ін. *Ветеринарна медицина України*. 2005. №3. С. 26–27.

2. Гришук Г. П. Состав тканевого препарата изготовленного из матки различных видов животных. Матер. между-ной научно–практ. конф., посвященной 75–летию со дня рождения и 50–летию научно–практической деятельности доктора ветеринарных наук, профессора Г. Ф. Медведева. Горки, 2013. С. 172–175.

3. Іздепський В. Й., Киричко Б. П., Кулинич С. М. Застосування санобіту при гнійно–некротичних процесах у ділянці пальця у високопродуктивних корів. *Ветеринарна медицина України*. 2000. №12. С. 34–35.

4. Ковальчук Ю. В., Карпюк В. В. Вплив тканинного препарату на морфологічний та біохімічний склад крові великої рогатої худоби при загоюванні випадкових ран. *Вісник ЖНАЕУ*. 2017. № 2 (63), т. 3. С. 118–122.

5. Панько І. С., Петрик М. В. Лікування пододерматитів у високопродуктивних корів. *Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун–ту*. 2005. Вип. 34. С. 91–96.

6. Панько І. С., Петрик М. В. Причини і шляхи профілактики уражень копитець у високопродуктивних корів. *Ветеринарна медицина України*. 2005. №7. С. 28–30.